

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Luni-a, Mèrcuri-a, Vineri-a ser'a, si Dominec'a deminetti'a.

C. Cancellari'a Redactiunii:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 32

Locuinti'a Redactorului:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 19.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decâtu numai de la corespundintii regulari si „Federatiunii“
Articolii tramisi si nepublicati se voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune 4 fl. v. a.
Pre siese lune 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu 15 fl.

Pentru Romania:

4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2 de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. tups'a timbralu pentru fosee care publicatiune separatu. In Loculu deschisu 20 cr. de linia

Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 18/30 martiu, 1868.

Casa reprezentantilor Ungariei tienù asta-di la 11 ore siedintia publica, in carea dupa cetirea si autentecarea procesului verbalu alu siedintiei trecute se mai cetira reporturile comisiunii de petitiuni ce nu mai voru sê aiba capetu, cu tote câ insi-si petitiunarii ar potè sê aiba atata precepere ca sê vedea de una parte câ diet'a nu se pote ocupa de tote menutiunile cu cari d'insii o molesteza mereu, era de alta parte ar mai potè sê vedea câ tote petitiunile acede remanu fâra vre unu resultatu, prin urmare s'ar potè convinge despre netrebnic'a ostendela ce si-o facu. — Mai multi deputati presentara insi-si petitiuni de la alegatorii lor: mai pentru noue linie de câli ferate, — mai pentru usiorarea contributiunii si a name a dârii de consumu carea sê se si de doue ori de la unulu si acelu-a-si obieptu, — mai pentru deslegarea cestiunii de natiunalitate. Una asemene petitiune presentâ d. dep. Dobransky in numele Rusiilor d'in comitatele Zemlinu, Siarosiu, etc. Ca sê cunosca publiculu romanu tienut'a cea necualificabila a majoritatii casei, candu se intempla de se radica câte unu deputatu rom., serbu ori rutenu, d'entre cei cunoscuti ca mai resoluti intru aপরera intereselor natiunale a le tramitietoriloru sêi, avemu sê insemnâmu câ acei-a inca mai innaiute de a-si luâ cuventulu sunt intempinati cu hohote, risete, murmurature si alte salutatiuni delicate, caracteristice fortiei brutale cu carea vre sê impuna majoritatea casei, ca estu-modu inca sê silesca ore cum pre respectivii ca sê taca, sê se sfiesca si sê se desguste de a mai vorbi. — Asiè se intemplâ si asta-data. Dupa ce se alinaara impertinentele salutatiuni, D. Dobransky incepu a spune in câte-va cuvinte obieptulu petitiunii pentru deslegarea cestiunii de natiunalitate, recumendandu atentiunii dietei modestele dorintie a le locuitoriloru ruteni d'in Zemlinu, etc. abiè pronunciaise cuventulu „modestele“ si incepura d'in centrulu dreptei (unde siedu mai toti deputati beamteri) a se manifestâ sgomotosele hohote, risete si murmurature indatenate. Dar bravulu deputatu rutenu cu seriozitate si demnitate imperturbabile repeti era pasulu intreruptu accentuandu de nou cuventulu „modestele dorintie“, observandu câ acele sunt intru adevèru „modeste.“ Noua demustratiune d'in partea majoritatii dietale, noua barbatia d'in partea deputatului D., dar necalitur'a si nerusnarea majoritatii dietale se repeti de patru ori, candu unii d'entre deputatii romani, esasperati de atât'a insolentia, aruncara spre centru cautature fulgeratorie si nesce cuvinte de desaprobare, tempestatea fortiei brutale se decumpuse si Dobransky accentuâ in mediulocu unei lenisce rusnatorie pentru insultatorii indrumati la respectarea ordenei, cuvintele „modestele dorintie“ inchiandu pre scurtu ceasa ce aveà sê dîca. — Daca si la o simpla petitiune se ivescu astfelu de scene, ce va fi cu ocaziunea desbateriloru asup'a proieptulu de lege in cest. de nat. Negresitu furtuna, orcanu, viscolu, crivetiu, fulggere si tunete cu tota furi'a tempestatii turbate si turburate! Dar deputatii romani si serbi voru sta imperturbabili, si conscii detorintiei lor voru aপরâ cauz'a cea drepta

Justum et tenacem propositi virum
Non ardor civium prava jubentium,
Nec vultus instantis tyranni
Mente quatit solida, nec Auster.

Si fractus illabatur orbis,
Impavidum ferient ruinae!

Ministru presiedinte anuncia casei câ proieptele de legi relative la bugetu, etc. nu ar fi inca gat'a ci cca in scurtu se voru fini si presentâ, asta data inse

pune pre mesa câte-ve proiepte relative la nesce linie de câli ferate; despre publicarea legiloru, si despre organizarea congreselor beserice gr. resaritene, romane si serbesci. Pre câtu am intielesu in mediulocu sgomotulu ce domnesce pururea cu ocaziunea cetiriloru in dieta, proieptulu de lege ce se referesce la beser. orient. rom. ar fi destulu de liberalu, cuprinde inse nesce scaderi formale, cari se voru potè emendâ cu ocaziunea desbaterii meritorie. Inse punctulu alu 8, prin care pentru regularea cestiuniloru de proprietate beser. intre Serbi si Romani se instituesce unu tribunalu de prim'a instantia, este meritulu de a perpetuâ certele intre aceste doue natiuni de una confessiune dar cu ierarchie separate. Se dice câ D. ministru Eötvös sustienè cu vigore acestu articlu scosu d'in archivulu politiei Metternichiane. Deputatii rom. si serbi voru avè sê staruesca d'in tote poterile ca acestu punctu sê se suprima.

Presied. casei au impartesitu cuprinsulu unei scrisori ce au primitu de la presiedinte delegatiunii croatice, care lu roga a i-se notificâ tempulu pre candu au sê incepa ambele deleg. regnicolari lucrurile lor aici in Pest'a pentru regularea cestiuniloru publice-politice. Totodata propune presied. casei ca in siedinti'a de mierc. sê se alega 4 membri cari lipsescu d'in comis. regn. ung.

Mane voru lucrâ deputatii in sectiuni, era miercuri va fi siedintia publica, in carea se voru face si alegerile pentru comis. verificat. si deput. regn. in caus'a croat.

Comisiunea dietale, esmisa in caus'a natiunalitatiloru, este conchiamata pre asta-di d. a. la una conferintia. In nrulu viit. vomu potè impartesi si resultatu acestei conferintie. Munti de auru nu ne facemu, cu atâtu mai putienu, câ dora d'entre tote comisiunile câte au esmisu diet'a unguresca de la intrunirea ei pan' acum, cea esmisa pentru acesta cestiune de vietia, a lucratu mai putienu, si asiè basati pre esperiinti'a ce am facutu despre activitatea ei trecuta, nu ne potemu promite multu neci pentru venitoriu. Insistemu inse si cu acesta ocaziune pentru deslegarea acestei cestiuni, si tragemu asup'a ei tota atentiunea deputatiloru nostri. Urginti'a deslegarei acestei cestiuni incepe a fi recunoscuta chiaru si d'in partea unguiloru. Diurnalulu partitului d'in stang'a: „Hazánk“ aduse in dfilele aceste unu articlu „despre afacerile mai urginti ale dietei ung.“ in care accentueza in loculu primu, câ deslegarea acestei cestiuni, a devenitu o cestiune de onore pentru diet'a unguresca, care n'o mai pote amanâ fâr' a se compromite in fati'a Europei, si recunosce câ multiemitori'a ei deslegare va intari fundamentulu fericirii tierei.

Totu cu raportu la acesta cestiune, avemu sê insemnâmu, câ deputatii romani si serbi au fostu chiamati eri d. a. la o consultare in locuinti'a dep. Cernovicu. D'entre dep. romani se infatîsiara vre-o diece, era d'entre dep. serbi numai doi insi. D'in consideratiunea câ, precum amintiramu mai susu, comisiunea diet. esmisa in cest. nat. si-reapuca lucrurile, s'a escatu intrebarea: câ ore deputatii romani, cari suntu membrii ai comisiunei numite sê pasiesca in decursulu consultâriloru acestei-a cu amendaminte la cunoscutulu proieptu de lege alu subcomisiunei, séu sê remana credintiosi proieptulu lucratu de insotirea intrunita a deputatiloru romani si serbi? Resultatu consultârii a fostu: ca membrii romani si serbi d'in comisiunea pentru cest. nat. sê staruesca, ca diet'a sê suplinesca loculu aceluor membri rom., cari au esitu d'in acesta comisiune, era in câtu pentru proieptulu subcomisiunei: sê se abtiena de la ori ce amendamentu, remanendu pre langa proieptulu insotirei lor.

Despre legea de casatoria, statorita de ambele case a le senatului imperiale, se afirma, câ ea n'are sê fia considerata ca obiectu alu legelatiunei austriace, ci numai ca presiune a sup'r'a Romei, cu scopu de a aretà prin acest'a curiei romane: cari suntu dorintiele poporatiunei si care este pusetiunea guvernului Austriei. Informandu-se vaticanulu in modulu acest'a, se crede câ pertratârile cu elu voru avè resultatu multiemitoriu. Pentru portarea acestoru pertratâri este meritulu arciieppulu Haynald, care are se pornesca in scurtu la Rom'a. De la resultatu acestoru pertratâri depinde si sortea legi de casatoria, despre a carei sanctiunare va fi vorba numai dupa ce va fi decisu curi'a romana: ce pusetiune vre sê iè fatia cu conclusele senatului imperiale.

Miscârile ostiriloru pentru a formâ castre pre campiele Catalaunice (Châlons) s'au inceputu. In anulu acestu-a voru fi doue, cele d'antâie voru incepe la 1 maiu si se voru inchiâ la 15 iuliu, cele de a doua voru incepe câtra finea lui iuliu si voru fini câtra capetulu lui augustu, imperatulu va petrece câtu-va tempu la amendou.

Nou numitul cardinalu Lucianu Bunaparte s'au nascutu la an. 1828. D'insulu e fiulu principelui Lucianu B. si alu principesei Zenaid'a, una fiica a regelui Iosifu. Imperatulu Napoleonu i-au fostu nasiu si Piu IX. l'au chirotonitu (l'au santitu de preutu). Dupa chirotonia au vietuitu retrasu in exercitie sufletesce la Rom'a. Abiè sunt câti-va ani de candu imper. Nap. l'au chiamatu la Paris si i-au conferitu demnitatea de principe imperialu. Diurnalulu „Franci'a“ caracterizeza pre junele cardinalu de o natura evlaviosa si contemplativa, care in modesti'a sa e strainu de tota mandri'a si ambitiunea, in câtu si demnitatea ce i-au conferitu capulu Crestinetatii au primitu-o numai ca de sila. — Pap'a Sistu V. inca fusese ca cardinalu preaumilitu si amblâ totu cu capulu plecatu, dar dupa ce fu alesu pontefice innaltâi fruntea si la reflexiunile amiciloru, câ mai nainte de a se face pontefice aru fi portatu capulu prea aplecatu respunse „atunci cercamu chiaile lui Petru!“ S'ar potè intemplâ ca si Lucianu se devina unu alu doile Sistu, daca tempurile nu ar fi asta-di altele.

La amentirea Metropolitului Alesandru.

Pre candu esistâ inca una imperatia austriaca si ace'a cu multa dibacia se indereptâ de ministru fâra portu-foiu Mauritiu c. Eszterházy spre desface-re, fericitul Metr. Alesandru in capu de ierna mersese la Vien'a spre a lucrâ a colo in caus'a nostra natiunale, cu desclinire spre a impetrâ unu congresu.

Epoc'a sistârii si conchiamarea dietei Clusiane venise ca unu fulgeru preste capetele romaniloru. Eca constelatiunile sub cari Metr. Alesandru la ro-garea multoru-a se dusesse la Vien'a.

Dupa reintorcere betranulu Metropolitu spuse pre lungu si pre largu patianiele sale d'in Vien'a, in audiulu mai multoru.

Intru memori'a dinsului, carea ni este pretiosa la toti, concede, dle red., unu micu spatiu notitiiloru, ce mi-am facutu atunci de convorbirea dinsului cu Eszterházy. Ea este interesante nu numai in câtu probeza animosi'a, cu care Metr. Alesandru aপরâ caus'a nostra facia cu ori-ce strainu si in ori-ce tempuri: ci si spre caracterizarea moralei politice-diplomatice a omeniloru pre a caroru mana vine sortea poporeloru.

Metropolitulu si-a inceputu istorisarea de la visit'a facuta la Belcredi, carele i-a dîsu sê cerceteze pre c. Eszterházy intre 2—3 si sê se intielega cu elu, câ Mailatu nu este in Vien'a.

„Am mersu in data dupa 2 ore. Nu l'am aflatu a casa! Intru alta dî a tramisu, de m'a incunoscintatu, câ intre 2—3 me va primi. Si m'a si primitu.

Am inceputu cu dinsulu unguresce. Era elu mi-a dîsu: Sê me ierti Escelentia, eu voiu vorbi n'em.

tiesce, că în limb'a unguresca nu am deprindere. Me miru, cum E. Ta ca episcopu g. c. indresnesci a chiamă la solidaritate pre unu episcopu orientalu. În ce primesia poti bagă confesiunea prin una lucrare, ca si acestă! Ceva se dîca acestă?

— Unu lucru prea neînsemnatu Escelentia. La Esc. V. sunt 4 confesiuni, si candu vinu în ainte ale confesiunei, fie-care tiene de dogmele sale. Dara candu-su sub întrebare lucruri natiunali, atunci toti sunteti un'a. Asiă si noi, în cele confesiunali tienemu de ale nostre, aceste nu le vomu cinsti lui S. si intru aceste nu suntemu un'a, ci dorere! prea diversi. Era intru cele natiunali nemicu nu dorescu mai multu, ca solidaritatea cu dînsulu.

— Escelentia! ai facutu unu mare „lázitás“ cu provocarea acea, continuă ministrulu cu asprime. Era eu i-am respunsu:

— Eu-ti multiamescu, că te dechiaru a sup'ra portării mele asiă cu inima deschisa. Si eu asiă vorbescu. La diplomatia nu me precepu. Dara lázitás-ulu acei'a, de care vorbesci, interitatiunea, în care se afla poporulu romanu, nice de cum nu vine de la mine, ci purcede în modu forte naturale d'în decretulu convocatoriulu la diet'a clusiana, unde tote derepturile, ce natiunea romana a castigatu la anii 1863-4 suntu ignorate. Poti socoti, că natiunea nostra, ce capetase derepturi sanctiunata de Monarchulu, cătu s'a consternatu vedindu-se redusa éra la starea umilita de „clase de poporu.“ Că legea de la 1791, ce se iă de basa, cunosce numai 3 natiuni. Prin urmare natiunea romana este stersa d'în sirulu natiuniloru îndereptatite în Ardealu, de-si ea are lege noua sanctiunata de Monarchulu, Romanulu ca romanu nu are nece unu dereptu. D'în decretulu acestu-a proveni lázitás-ulu celu mare alu romaniloru, éra epistol'a mea cătra S. e numai effusulu stării, în care se afla natiunea mea. Ba înca scrisorea mea e spre leniscirea inimeloru: că poporulu se mai usioreza vedindu, că fruntasii sei pasiescu, ca mediulocitori pentru cointelegerea si aperiarea derepturiloru ameniniate.

De aci în colo s'a tiesutu discursu lungu pentru concederea conferintieloru natiunali, cu care idea ministrulu de locu nu voiă sê se impace dîcundu, că prin conferintie s'ar' cresce interitarea animeloru între romani. Concederea conferintieloru ar' fi lucru forte nepoliticu. A colo va fi diet'a veti merge a colo si ve veti areti dorintiele. Asiă este voi'a M. Sale. Vetii incepe de la uniune.

— Natiunea romana nu a primita nice una data legea acea. Ea si-are legile sale sanctiunata de Majestate, si tiene de acele.

— Ce ati facutu a colo, e numai fictio juris, că s'a facutu extra constitutionem.

— Escelentia, diet'a de la Sabiu s'a convocatu de imperatulu. Legile aduse intr'ins'a se au intaritu, suscrisu si publicatu de imperatulu. Deca dîceti, că legile aceste suntu fictio juris, apoi redicati unu principiu forte periculosu, ce va clatină fundamentele statului. Poporulu nostru are una idea mai sublima despre Domnitoriulu si lucrările lui. Elu crede, că imperatulu e Domniedicu pamentescu, ce vorbesce si lucra, face ca Stellvertreter-ulu lui Dlieu, cele bune spre fericirea poporeloru, cele rele spre pedepsirea loru. Crelinti'a acest'a nu-i bine a-o luă de la poporu spre a pune în locu-i neîncrederea pana si în cuventulu Domnitoriului, că prin aceea s'aru slabi chiaru fundamentele statului. Cum? pentru Ddieu! derepturi basate pre legi aduse intru una dieta, ce M. Sa serbatoresce a convocatu, ale cărei concluse le-a intaritu în tempu de pace adîncă, le-a publicatu prin totă tier'a si le-a pusu în vietia, acele sê fia derepturi ficte? Atunci, ce vomu dîce de diplomele multoru nobili, de privilegiile orasieloru, de latifundiele, ce posedu nobili? Sunt aceste tote basate pre legi aduse în dieta? Nu sunt ele mai totu acte uni-laterali de a coronei? Ce vomu dîce de Grundentlastung? Cu ce dereptu am luat io si dvostra miele pentru dessarcinarea pamentului? Au patentele date pre tempulu absolutismului mai mare potere, de cătu nesce legi aduse de reprezentantii unei tieri si intarite de Domnitoriulu ei?

Aceste si de aceste am vorbitu cu dînsulu 1 1/2 ora. La urma s'a vedintu moiatu în cătu-va, că incepuse forte aspru. Amu trecutulu la diet'a de la Clusiu. Eu i-am disu, că obiectulu pusu spre desbatere în loculu antaniu nu este alesu bene. Uniunea s'a facutu fără scirea si în contra protestărilor nostre. Poporulu nostru nu o-a cunoscutu nece una data. Si acumu cu acea sê incepemu desbaterile! Acest'a nu e politica sanetosa. Poporulu nostru se infioră a luă parte la una dieta de natura acest'a, cu atātu mai vertosu, că si convocarea cuprinde insulta asupra romaniloru, dupa-ce ei nu-su chiamati de cătu sub numirea „clase de poporu“, — si compunerea ei asiă feudalistica este, pre cum noi nu amu fi visatu nece una data.

— Poporulu vostri e forte interitatu.

— Pentru-că-si teme natiunalitatea, Escelentia.

Dupa acea înca una data l'am rogatu pentru congresu. Dara sperări nu mi-a datu. Deci am esitu de la dînsulu fără alta mangaiare, de cătu acea, că

unui diletante se voru senti indemnati altii si mai chiamati în viitoriu a cultivă mai în adînsu acestu ramu alu literaturii pana acumu negritu, si acest'a înca ar fi unu profitu destulu de considerabile pentru noi.

Presupunu, că opulu e cunoscutu la partea cea mai mare a lectoriloru romani, căre la tota întemplantarea merita a cuprinde unu locu de frunte în bibliotec'a facarua Romanu cultu, si pentru acea me abstienă a reproduce cuprinsulu lui macaru extractivu, ci me restringu singuru la reflexiunile mele.

„Noptile Carpatine“ — nu se pote negă, — au o gramada de frumsetie. Fantasi'a, stilulu, sentiulu natiunale esaltatu, cari ca nesce flori bine miroitore se intimpina, si se imbratiesiedia în acestu opu, suntu totu atâte frumsetie a le d'însului. — Inse sê spunu apriatu, dupa parerea mea, acestea frumsetie suntu mai multu poetice. Oplu se intitula: Romanu istoricu; inse elu e ori ce alt'a, numai Romanu istoricu nu. — Daca stim. autore, amesuratu venoi poetice, ce se pare a fi atātu de avuta în densulu, ar' fi compusu d'în sujetulu său asiă precumu l'a cuprinsu elu, unu Eposu, unu „Carmen heroicum“, în stilu legatu, credu, că cu ce-va modificatiuni, amu fi profitatu de la elu unu opu escelinte, unu margaritariu alu literaturii nostre. Inse astfelu ar fi sê fia unu Romanu istoricu, si totu-si este unu Eposu poeticu în prosa. Si ast'a, dupa parerea mea, nu i se siede bine.

De si unu Romanu în prosa, fia acel'a si istoricu (celu mai secu în privinti'a fictiunei d'între tote genurile de Romane), nu numai admite, ci si pretinde o parte bunisiora d'în poezia, d'în fantasia, si fictiuni: totu-si, cugetu, că deschilinitu Romanulu istoricu, are mai multu de a face cu vietii'a, cu realitatea, decâtu cu fantasia si visuri poetice. Mi se pare, că atributul si ficarui naratiuni, fia caruia romanu, e înainte de tote verosimilitatea; dar deschilinitu atributul Romanului istoricu este, că bazea lui în line'a prima sê fia isvorele istorice, astfelu, încātu cititoriulu finindu lectur'a, si dupa acea frondiarindu prin paginile istoriei, sê marturiscesca singuru: diu, asiă a fostu! — Si numai dupa acea sê vina esornările poetice. — Mi se pare mai de parte că la unu Romanu ori carele, dar' deosebitu la celu istoricu se cere caracterulu bine espresu alu personeloru principali faptuitorie, si actiunea. — În urma sum de acea convingere, că în unu Romanu istoricu, si eu mai adaogu, eroicu, alu căruu sujetu e, si trebuie sê aiba de tinenta o idea grandiosa, ide'a natiunalității, a patriotismului, a libertății, actiunile eroului, séu a le eroiloru, motivate, si în

i-am descoperitu sinceru, ce am cugetatu a fi în interesulu natiunei si a tierci.

Mai târdiu m'a cercetatu Belcredi si mi-a disu: „Mi pare reu, că pre Es. Ta nu te potemu convinge de intentiunile cele bune ale regimului. Es. Si Si aguna s'a dusu ganz überzeugt und befricigt.“ — Ce garantia ne dati, că derepturi natiunei romane nu voru fi atacate? — Ve asecuru nu e nece vorba, sê voiesca cine-va a vi-le atacă. — Dorere, pre vorba nu ne potemu radiemă mai multu dupa-ce chiaru unulu d'între ministrii M. Sale n dîse, că derepturile, ce ni s'au recunoscutu în diet'a de la Sabiu si ni s'au garantatu prin suscrierea imperatului, suntu numai fictio juris.

Aceste suntu cele impartesite de Metropolitulu Éra eu nu am adausu nemicu, d'în contra în dou locuri am moderatu ce-va, inse fără de a vatemi. Unu diariu mare germanu d'în Vien'a adusesse un scire despre întrevorbirea unui prelatu cu omen de la rud'a carului sistatu, care prelatu se fia spus adevveri amare. Impartesirea acea se reportă la convorbirea lui Siulutiu. — „Kol. Közlöny“ înca facutu amentire de ea, inse desfigurandu totu, pre cumu-este datina. „Közlöny“ ne presenta pre Siulutiu mersu la Vien'a ad audiendum verbum regium (cu alte cuvente: spre a capetă infruntare) mai nascocesce si una afera scomotosa între elu Haller, carele pre atunci figură de cancelariu. Dara aceste suntu de ale lui „Közlöny“, pre cari noi scim că se dâmu, si nemicu nu compatimimu mai multu ca pre istoricii, cari necunoscutulu aru rateci a luă dupa informatiunile lui. — o —

Titlurile dinastiei napoleoniane

(Urmare.)

„Poporatiunea, continua istoriculu eminente alu Consiliului si alu Imperiului, se presintă cu tota nesuinti'a la iurisdictioni, la cancelariile tribunaleloru, la notari pentru dă respunsu afirmativu la costiunea pusa prin Consiliulu de statu. Numerulu voturiloru, cari s'au datu séu erau sê se des apretiesce între trei si patru milioane. Elu este putieniu aparintia pentru o poporatiune de trei-dieci-si-siese milioane; multu, mai multu decâtu se cere si se obtiene în cele mai multe constitutiuni cunoscutu, în cari trei, patru, cinc sute de mii de sufragiu celu multu esprima vointiele natiunali. Intr'adeveru, diumetate d'în trei dieci-si-siese milioane de individi se tiene de unu sesu, care n'are drepturi politice.

„Ramanu optu-spre-diece milioane; d'într'acoste betanii si copiii reducu la doue-spre-diece milioane celu multu poporatiunea sanetosa si tare a tierci. Este dara unu numar extraordinariu, daca se ieu în consideratiune omenii lucratorescei mai multi neinvetati, scindu abie sub ce forma de ga-

NOPTILE CARPATINE.

„Noptile Carpatine.“

Séu Istori'a Martiriloru Romani. Romanu istoricu, de Ioachim C. Dragescu. Pest'a cu tipariulu lui A. Bucsanszky, în 8-o.

(M.) Candu despre o parte se pote dîce: că pentru noi Romanii d'în coce de Carpati, la cari în asta privintia secet'a nefrutificatoria e atātu de sentita, e o serbatore natiunale totdeun'a, candu apare vr'o carte, vr'o foia periodica, cu unu cuventu vr'unu opu de ce-va treba, care nu numai că e scrisu romanesce, ci si tractedia despre unu sujetu natiunale: despre alta parte trebuie sê ne intristămu, recugetandu, că stadiulu, în care se afla literatur'a nostra natiunale, n'a înaintatu înca asiă de parte, ca sê cuprinda totu, séu baremu aproximativu totu acea, fără ce o literatura desvoltata nu pote sê esiste. — Literaturii nostre, afara de alte multe recerintie, parte esentiali, parte secundarie, i lipsesce anume unu ramu principale, si esentiale, si acest'a e: critic'a. — E unu lucru siodu cu critic'a acest'a. Nu rabda indoieia, că literaturile totoruru poporeloru culte, si aventate, numai la lumin'a, la farsorulu criticiei, au devenitu acea, ce suntu. Si totu-si, — ce'a ce se vede a fi o contradicere, — pote fi cine-va criticu bunu, fără a fi scrietoriulu escelinte. Pote fi, că criticantele n'ar fi în stare a compune de la sine unu opu de domne ajuta, inse dupa ce opulu e compusu prin altulu, e în stare a-i dejudecă ori frumsetiele, ori defeptele aceluia, mai bine decâtu însu-si autorele. Ast'a e asiă, pentru că la criticare se pottesce o specialitate; critic'a e unu ramu speciale si independinte alu literaturii; se deprinde mai multu cu partea teoretica a literaturii; cu unu cuventu, si la acestu casu, ca si la multe altele în vietia, se ivesce contrastulu ce se afla între teoretici, si practici, dar' totodata si legatur'a acea strinsa, în carea stau teori'a, si practica, si prin carea se completea una cu alt'a.

Fără ca sê-mi arogu calitatea unui criticante ex profeso, ma marturisindu sinceru că eu în acestu ramu sum mai multu unu diletante, numai si numai în interesulu publicu alu literaturii nostre, — nu vreu sê-mi magulescu cu acea, că si în interesulu dlui autore, — si mai alesu vedindu, că altii mai competinti, pana acumu, baremu încātu sciu eu, nu s'au ocupatu cu acestu obiectu, mi-ieu voiă a face câte-va reflexiuni modeste, critice, rapsodice, asupra opului susu titlatu, care, trebuie sê recunoscu, aici la noi e unulu d'între celea mai interesante, căte au aparutu pana acumu în acestu genu. Me nutresce si acea sperantia, că dora prin acestă initiativa a

sîru logicu urmatorie trebuie sê cuprinda loculu principale, — éra scenele idilice a le amorului numai unu locu secundariu.

Acumu daca acestea principie generali, cu privire la unu Romanu istoricu, aru fi acceptavere, de sine urmadia, — si aici me rogu de iertare de d. autore, că mi-desceperu parerea cu tota sinceritatea, — că opulu susu titlatu în form'a lui presinte e de parte a respunde acestorur recerintie.

Înainte de tote, singura bazea, pre carea e fundata naratiunea ca Romanu istoricu, mi se vede a fi gresit. Intielegu descoperirile spiriteloru, séu ale umbreloru martiriloru facute autorelui. Astfelu de inspiratiuni, ca poezia, si fictiune, aru fi sublime, de si nu noue, inse ca funtele un Romanu istoricu nu se pota accepta. Acolo suntu traditiunile, cari pana în diu'a de adi se sustienu în gur'a poporului; acolo scrisorile, actele, disertatiunile, ce au aparut asup'ra acestei miscări grandiose, de locu dupa funest'a a grupare a aceleia-si. En credu, că autorele are scire de sé — si deca e asiă, ar fi potutu singuru sê pasiesca ca descrietoriulu alu evenimenteloru, fără sê fi avutu lipsa a recurge la inspiratiunea fictitia a umbreloru. — Sciu că va responde autoru: totu atāt'a, se scie si fără de acea, cumcâ cari surscrise si narate, suntu de la mine; inse eu întarescu că o astfelu de procedura strica ilusiunea cititoriloru, mai virtosim acelor'a, cari dora voru fi fostu avendu putienă séu mai multu o cunoscintia istorica despre acelea evenimente, si cari pre urmare usioru potu deveni la acelu propusu, că în urma titulu e numai o fictiune poetica.

Apoi trebuie sê spunu, că caracterulu actoriloru principali, numai prin câte-va dechiamatiuni, si suspinuri înaltu la ceriu, nu e de ajunsu espresu. Cercustările, cari i-au fluintiatu, si i-au detormuritu a întreprinde o astfelu de lupta grandiosa, suntu, ce e dreptu, atinse, inse numai suprafiata minte. Teneretiele loru, crescerea loru, momintele decizate, la rescota si lupta, aduse bine la lumina, ce tablouri frumo pentru compunatoriulu unu Romanu istoricu! — În de parte, pregatirile la infricosiat'a lupta, — caletoresc, Vien'a, — organizarea ostei braviloru, — consultările, — cărările, — asemenea suntu éra-si numai ca prin trecutulu si si se finescu cu câte-va cuventări, candu chiaru acestea în detaiu, si cu colorii viue descrise si scenitate, aru fi contutitu partea cea mai interesanta a opului, si asiă dîcandu numai aru fi pregatitu pre cititoriulu la fiituri'a esplosiunea, totuodata l'ar fi si convinsu si inflacaratu despre necesitate, si dreptatea ei. — În s'a-si actiunea principale, séu lupt'a,

vernare vietuescu, este, d'eu, unu numeru extraordinariu celu de patru milioane de locuitori, fatia cu doue-spre-diece, chiamati de a-si forma o opiniune, si mai vertosu de a-o esprime.

„S'au aflatu, totu-si, câti-va disidenti republicani séu roialisti, cari s'au presintatu pentru a-si esprime votulu lor negativu, si cari, prin presinti'a lor, au doveditu numai libertatea toturor'a. Inse ast'a fû o minoritate de totu neinsemnata. Neci candu n'a capetatu vr'unu guvern unu asiè consentimentu, neci nu l'a meritatu in asiè gradu.“

O comisiune a Senatului fû insarcinata a verificà regiatrele voturilor, si in 3 augustu 1802 Senatulu întregu aduse in Tuilerie senatus-consultulu, care prochiama vointi'a poporului. Consululu Antâiu respunde in acesti termini:

„Vieti'a unui cetatienu e a patriei sale. Poporulu francescu voiesce ca întreaga vietia mea sê-i fia consacrata; eu me supunu vointiei lui.

„Prin nesuintele mele, prin concursulu vostru, cetatienu senatori, prin concursulu toturor autoritatilor, prin încrederea si vointi'a acestui poporu nenumeratu, libertatea, egalitatea, prosperitatea Francei voru fi mantuite de capriciulu sortii si de incertitudinea venitoriului. Poporulu celu mai bunu d'între tote, va fi celu mai fericitu, precum este si celu mai demnu de a fi, si fericirea lui va contribui la fericirea întregi Europe.

„Multumitu apoi cumcâ am fostu chiamatu prin ordinea aceluia, de la care tote emana, de a aduce era-si prementu ordinea, dreptatea, egalitatea, voi ascultà batendu or'a d'in urma fâra ca sê-mi para rou si fâra ca sê fiu neodihnit a supr'a opiniunei generatiunilor venitorie.“

Dâmu sumariulu esactu alu sufragiilor, cari s'au adunatu pre acestu tempu:

Votatori:	Acceptatori:	Refusatori:
3,577,259	3,568,185	9,074.

Cu o majoritate mai mare de trei milioane si diumetate, Consululu Antâiu fû numitu Consululu pre vietia.

Imperiulu. 1804.

Abiè espirara doi ani de la prorogatiunea auctoritatii incredintiate Consululu Antâiu, candu d'in tote pârtile se si rechiamà ereditatea magistraturei supreme ca unu mediulocu de salvare contra comploturilor si agitatiunilor inimice. Adrese tramise prin colegiele electorali si prin consiliile municipale cereau reinfintiarea monarcei.

In 27 martiu 1804 Senatulu chiamà atentiunea Consululu Antâiu a supr'a necessitatii de a asigurà durat'a institutiunilor noue. Consululu Antâiu respunde:

„Saint-Cloud, 5 florealu anulu XII. (25 aprile 1804.)

„Senatori,

„Adresa voastra d'in 6 germinalu d'in urma s'a presintatu pururea cugetului meu; ea a fostu obiectulu meditatiunilor mele celor mai constanti.

„Voi ati judecatu necesaria creditatea magistraturei

spatiu angustu cuprinde in acestu Romanu istoricu! — Detairile, evolutiunile singuratece, si descrierea ori punerea lor in scena, astfelu, ca cititoriulu sê le petreca cu unu interes viu, atragatoriu séu respingatoriu, acum radicatoriu, acum debatoriu, precumu se schimba sortea luptei, — astfelu ca cititoriulu, cumu amu dice, cu o resulfare retenuta sê urmedie decurgerei lor pana in capetu, pana la incaptivarea, si exterminarea eroilor, — acestea tote lipsescu.

D'in contra, descrierei vietiei private, idilice, petrecute între muntii si stanceli Carpatilor, si a altor intemplaminte ale mireseilor lui Pinte si Crisianu, si a amorului acestora, — de si aceste-a, dupa parerea mea, sunt numai de interesu secundariu, — i se concede unu spatiu amplu, potemu dice, câ cuprinde diumetate d'in opu. Si in acest'a parte predominesce sentimentalismulu, in câtu ti-uiti, câ citesci unu Romanu istoricu, si ce e mai multu, eroicu.

Nu mai putienu detragu, dupa cugetulu meu, valorei opului, infinitele repetitii, si multimile de reflexiuni, cari de si au de obiectu o idea, o cauza santa, independintia, libertatea, totu si nu e cu potintia, ca de atâte ori, mai totu cu acelea expresiuni repetindu-se, sê nu casiune ore care disgustu in cititoriu, întielegemu totu d'in punctulu de vedere alu unui Romanu istoricu. Percurgandu eu cu atentiune opulu de sub cestiune, fara voia mi-adusei aminte de „Carthausi“ a lui B. Eötvös, si de „vocea unui credintiosu“ a lui Lammenais. Celu d'antâiu e unu Romanu sentimentale: a dou'a e cuprinsulu unor reflexiuni si sentimente esaltate despre neatarnare si libertate.

Inse fia ori si cumu, eu rogu pre d. autoriu a nu se descuragià. Eu marturisescu sinceru, câ atâtu in opulu susu titlatu, câtu si in alte lucrâri a le dsale, cari avui ocaziune pana acumu ale citi aflu o vena atâtu de puternica, carea trebuie numai exploatata cu sirguintia, ca metalulu nobile sê se scota la lumina in abundantia, — aflu o calitate atâtu de espresa, unu limbajiu atâtu de frumosu, o fantasia atâtu de fecunda, si creatrice, încâtu cutediun a predice, câ daca la calitatile sale frumoase, va adauge dsa si o studiare seriosa a ramului de literatura, cârui-a, precum se vede, s'a sacrificatu cu predilectiune, in scurtu timpu vomu potè salutà in d'insulu pre unulu d'in primii nostri beletristi, si romancieri. Asiè sê fia!

pentru a scapà poporulu francescu de comploturile inimicilor nostri si de agitatiunile, cari s'aru nasce d'in ambitiunile rivali. Vi-s'a parutu totodata, câ mai multe d'între institutiunile nostre trebuie sê se perfectiuneze pentru a asigurà pentru totu-de-un'a triumfulu egalitatii si alu libertatii publice, si a oferi natiunei si guvernului garanti'a indoita, de care au lipsa.

„Noi amu fostu totu-de-un'a condusi de acestu adeveru mare, câ suveranitatea reside in poporulu francescu, in acestu întielesu câ tote, tote fâra exceptiune, trebuie sê se faca pentru interesulu lui, pentru fericirea lui si pentru glori'a lui. Magistratur'a suprema, Senatulu, Consiliulu de Statu, Corpulu legislativu, colegiele electorali si ramurile deosebite a le administratiunei sunt si trebuie sê fie infintiati pentru a ajunge acestu scopu.

„Cu câtu mi-am îndreptatu mai multu luarea a minte la aceste mari obiecte, cu atâtu m'am convinsu mai tare despre adeverulu sentimentelor, cari vi-le-am esprimitu, si d'in ce in ce am sentitu, câ într'o impregiurare precâtu de noua pre-atâtu de importante, suaturile întieptiunei si esperintiei vostre mi-sunt necesarie pentru a-mi fiescã tote ideele.

„Ve invitu dara ca sê-mi faceti cunoscutu cugetulu vostru in tota goletatea lui. Poporulu francescu n'are de a adauge nimicu la onorile si la glori'a, cu cari m'a impresoratu; inse detorinti'a cea mai santa pentru mine, precum si cea mai iubita animei mele, este a ascurà copiiloru lui folosele cari le a cascigatu prin acest'a revolutiune, care atâta i-a costatu, mai vertosu prin sacrificiulu acestui milionu de morti bravi, cadiuti pentru aperarea drepturilor sale.

„Eu dorescu, ca sê-i potemu dice la 14 iuliu alu acestui anu: Sunt cinci-spre-diece ani decandu, prin unu miscamentu de buna voia, curserati la arme, cascigarati libertatea, egalitatea si glori'a. Asta-di, aceste bunuri a le natiunilor, asecurate pentru totu-de-una, sunt mantuite de tote fortunele; ele vi sunt conservate voue si copiiloru vostri; aceste institutiuni concepute si incepute in mediulocu viforeloru bataiei interne si esterne, fiindu desvolute cu constantia, se apropia de terminarea lor, la sgomotulu atentatoru si comploturiloru celoru mai crancenii inimici ai nostri, prin adoptarea a totu aceea ce esperinti'a secliloru si a poporeloru a doveditu de bunu pentru garantarea drepturilor, care natiunea le-a judecatu necesarie demnitatii, libertatii si onorei sale.“

(Va urmà.)

BUCOVINA.

Protocolulu

Adunârei gen. a IV. a societatii pentru cultura si literatur'a romana in Bucovin'a, tienuta in Cernautiu la 5/17 fauru 1868. sub presiedinti'a dlui Giorgiu cav. de Hurmuzachi.

Se pune la ordinea dfilei:

1) Raportulu comitetului societatii despre lucrârile sale de la 11/21 ian. 1867. pana la finea aceluia-si anu;

2) Raportulu comitetului societatii privitoriu la conclusulu adunarci gen. d'in 11/21 ian. 1867 despre infintiarea unei catedre pentru studiulu istoriei nationale.

3) Raportulu comitetului societatii pertratandu conclusulu adunarei generale d'in 11/23 ian. 1867. in privinti'a infintiarei filialeloru acestei societati.

4) Alte propuneri si discursuri sciintifice si literarie.

5) Incuviintiarea bugetului societatii pre anulu 1868.

6) Alegerea presiedintelui, a v.-presiedintelui si a secretariului societatii.

7) Alegerea membriloru comitetului conformu §§. 15, 16 si 32 d'in statutele societatii.

Secretariulu societatii cetesce raportulu comitetului societatii despre lucrârile sale de la 11/23 ian. 1867. pana la finea aceluia-si anu.

Domnulu Joane Sbiera ca raportoru desvolta pre largu într'o cuventare binesentita motivele d'in raportulu comitetului si apoi face urmatoriele propuneri in privinti'a infintiarei unei catedre pentru studiulu istoriei romane. I. Sê se deschida in localitatile societatii nostre literarie unu cursu de istoria nationale romana, carele sê se tiena in fiacare anu prin 8 luni de dfile cu 3 ore pre septemana.

II. Acestu cursu se fia gratuitu si ori cine sê aiba dreptulu a se inscrie la d'insulu si a-lu cercetâ.

III. In privinti'a admiterei studintiloru de pe la diferite institute de invetiamentu de aici la ascultarea acestui cursu, sê se insciintieze diferitele directorate despre crearea lui si sê se invite a publicà acest'a studintiloru si a-i indemnà la cercetare. IV. In privinti'a pertractarii istoriei nationale romane in amintituru cursu comitetulu societatii sê elaboreze unu programa amerunta ca îndreptariu pentru profesoriulu acestui cursu, si pre care o va supune si inaltulu guvernulu alu tieriei, cerendu-i aprobarea deschiderii cursului. V. Profesoriulu sê primesca d'in cas'a societatii dreptu remuneratiune pentru provederea acestui cursu 200 fl. v. a. Deschidendu-se debaterca asupr'a acestor propuneri, ele se primescu fâra nici una modificare in unanimitate de adunarea generala.

D. A. Hurmuzachi întreba, candu are comitetulu de cugetu sê activeze acestu cursu? D. J. Sbiera respunde, câ comitetulu este gat'a a-lu deschide chiaru in decurgerea acestui semestru, indata ce se voru fi implinitu formalitatile cuprinse in acestea propuneri. Cu acest'a declarare se multumesce întreg'a adunare. D. Orestu Reni cetesce preliminarulu bugetulu societatii pre anulu 1868 propusu de câtra comitetulu societatii in sum'a de 2500 fl. v. a. Acest'a se primesce si se propasiesce la alegerile anunciate in punctulu 6. Se alege de presiedinte D. G. Hurmuzachi, vicepresiedinte D. Ioane Calinciucu; secretariu D. Leonu Popesculu; membrii ai comitetului se alesera DD. Artemiu Jeremieviciu, Orestu Reni, Nicolau c. de Vasilco, Dr. Alesandru Zota, si in loculu domnului Ciupercoviciu departatu d'in Bucovin'a se alege Alesandru Hurmuzachi.

Siedinti'a se radica la 3 1/2 ore d. a. Giorgiu Hurmuzachi, presied.; Leonu Popesculu, secret. (Estr. d'in Foi'a Soc.)

ROMANIA.

Adunarea deputatiloru.

Siedinti'a d'in 5 martiu 1868.

(Urmare.)

In caus'a întrepretarei legi electorali dupa dlu Cogalniceanu vorbitu dd. Gr. Lahovari si Gradisteanu, apoi se scola dlu ministru de înterne si dice:

D-loru, si eu m'asi uni cu onorabilulu d. Cogalnicenu, ca sê dau o întindere mai mare acelu articlu, ca sê fia eficaciu si peste 50 séu 100 de ani, ca sê nu fimu nevoiti a modificà legea d'in epoca in epoca, câci o lege cu câtu e mai vechia cu atâtu se obicinescu si omenii sê o aplice, candu o lege noua cea mai buna are defectele sale, si trebuie sê o îndreptâmu. De aceea, daca ar trebui asta-di sê facemu o lege electoralè, asiu propune unu subamendamentu la amendamentulu d-lui Cogalnicenu, ca sêi dau o întindere si mai mare. Dara, d-loru, inca o data o dice, nu putemu face unu articlu, care nu este destulu de întielesu, mai cu sema pentru acei omeni, cari nu suntu obiciniuti cu aplicarea legiloru.

D-loru, noi de curendu suntemu cetatienu activi, vietia politica si sociale la noi este eserciata in tota întinderea cuventului de forte pucinu timpu, noi ne am obiciniutu cu trecutulu si nu s'a stersu bine obiceiulu vechiu, chiar atunci candu ne ocupâmu de interesele generali, publice, interesele nostre personale predominescu; astufelu unulu, care este d'in orasiu ar voi se fia numai orasienu in acelu colegiu, si acelu care este de la tiera, — ar voi sê fia si coalti de la tiera séu chiar numai cei de la tiera; altii, ca acci d-ni, cari in anticamera mi diceau: d-ta trebuie sê primesci acest'a întrepretare, fiindu câ este in favorea guvernului. (D. M. Cogalniceanu. Cine a disu? eu?)

D. ministru. Nu d-ta d-le Cogalnicenu, dara multi d'in amicii d-tale. (D. Cociu. Care e? spune-lu.)

D. ministru de înterne. Nu am nevoia a spune cine este. Dara si daca nu mi ar fi dis'o nimene, o dice eu, câ legea astfelu cum voiti a o întrepretà este in favorea guvernului. Cu tote acestea, d-loru, de si dupa unii ar trebui sê sprijinimu cea-a ce s'ar parè câ este in interesulu guvernului, eu inse credu câ nici o data guvernulu nu trebuie sê caute interesulu seu in espediinte. (aplause). (O voce. Luâmu actu.)

Am disu, d-loru câ unu guvernulu nu trebuie sê caute a si eserciata actiunea sa si a se mantienè prin espediinte, fiindu câ cine recurge la espediinte, totu prin espediinte va cadè, câci se potu gasi alte espediinte si mai tari in contra-i. Dara mai este si altu-ceva; este adeverulu, dreptatea mai pre susu de ori ce consideratiune de persona si de partida. De aceea eu viu si cautu sê vedu, care sunt principiile statornicite in lege si pana unde putemu merge cu întreptatiunea. Ei bine, d-loru si eu am luat parte la facerea Constitutiunii si legii electorale, mai alesu câ eram ministru si aveamu de dreptu o parte activa la acelu mare actu.

Astu felu eu atunci amu staruitu, ca orasiene sê fia respresintate print'unu numeru mai mare de deputati de câtu celelalte colegie si de aceea onorabili membri de atunci ai comisiuni s'au înduratu a mai adauge câti-va deputati pentru orasie. Apoi vedeti, d-loru, câ s'a pusu nu dupa importantia districtului numerulu deputatiloru d'in colegiulu III, ci dupa importantia orasiului, ceea ce dovedesce câ spiritulu legiutorului a fostu, câ in acestu colegiu iau parte numai orasiani.

D-loru, s'a facutu apelu la Constituanta; apoi, si eu am facutu parte d'in acea Constituanta si d'in tote comisiunile cari au pregatitu Constitutiunea si legea electorale, si sciti do ce au fostu preocupati acci, cari au sustienutu sê se puna pe orasie era nu pe districte? au fostu preocupati de tom'a legii electorale a Statului, fiindu câ legea Statului a sugrumatu libertatea orasielor in alegeri si spaimentandu-le a fostu o reactiune. . . (D. M. Cogalnicianu. Mi tragu, d-le presiedinte, amendamentulu. Nu voi sê mai fiu guvernamentale: ve fagaduescu, d-loru ca nu voi mai fi guvernamentale.)

D-loru, fiti incredintiati câ in cuvintele mele nu esto celu mai micu atacu, ci fidelu espunere a ideceloru si a sentimentelor, cari au preocupatu pe legiuitori, candu au facutu legea electorale, si apelezu la cei ce au facutu parte d'in Constituanta sê spuna acest'a si numai candu se va dice câ nu a fostu asiè, atunci d. Cogalnicianu ar avè cuventu sê dica, câ am voitu sê lu atacu.

D-loru, de ce partitulu liberalu, celu mai liberalu, partitulu ultra-liberalu... (D. Valenu. Sê-mi dati voie pe urma sê ve aduce aminte ce-va in acêsta privintia.) (D. presiedinte: D-le Valene, bine-voiti a nu intrerumpe.)

D. ministru de interne, Amu dîsu, d-loru, cã partitulu stingu, partitulu liberalu, nu s'a ocupatu de altu, de cãtu cum se gaseasca unu mecanismu, care fãra sê atace acele principie universale, fãra sê radice sêu sê impiedice esecitarea dreptului politicu Romaniloru, cari locuescu afara d'in orasiu, dara sê nu lase a deveni acestia unu instrumentu de despotismu contra celoru d'in orasie, contra industriei, comerciuului si inteligintiei. Dara de ce acelu partitu a cantatu. (D. Valenu. Ce partitu?)

Acel'a carui-a, d. Valenu dice demagogicu. De ce acestu partitu a fostu celu d'antãiu, care a sustienutu impartirea pe colegie, care in principiu, d'in punctulu de vedere absolutu, este o eresia? (Va urmã.)

Noutãti Straine.

FRANCIJA. Mai in acelu-a tempu, candu esf de sub tipariu faimos'a brosiura intitulata „Titulu de dreptu alu dinastiei napol.“ aparã fãra nici unu sgomotu una brosiura privata intitulata „Bilan de l'Empire.“

Impressiunea, ce a causatu acesta brosiura fu cu atãta mai mare, cu cãtu ea a aparutu pre nesciute. Se pote considerã de una contra brosiura, in care se vorbesce cu mare lauda despre titlurile de dreptu a le dinastiei napol. Brosiura esita d'in pena lui Horn atrase in mesura mare atentiunea parisiãnilor, cari o cetescu cu multa diligintia; ea aparã abie 24 ore dupa brosiura imperatesca, si totu-si in diu'a urmatoria a fostu lipsa de una noua editiune. „Bilans de l'Empire“ intruadeveru se pote considerã ca resunetu la brosiura imperatesca; ea areta tierci, cã cãtu de multu costa Franciei imperatiã. In 15 ani (1852—1866) s'a erogatu d'in visteriã statului 31 de miliarde, prin urmare s'a spesatu cu 800 milione mai multu de cãtu sub regimulu d'in Juliu, si ce e mai multu a trei-a parte a acestoru detorie gigantice s'au erogatu pentru lucruri nefolositorie (pentru resbeluri, Marine, curte si alte) pe langa acesta suma atãtu de mare, inca si detoriã nationale se urcã in 15 ani de la 5 miliarde, pana la 15, creditulu si rentele s'au scaritiatu; autoritatea politica si diplomatica a Franciei s'a dejositu mai tare decãtu ori si candu, mã chiaru si starea materiala scade. Acestu-a e cuprinsulu brosiurei, alu carui-a adeveru nici cei mai resoluti aperiatori ai imperatiã nu-lu potu trage la indoiele.

ITALIA. D'in Florentiã ni se semnalizeza aliantia intre partitulu regimului si intre partitulu alu treile. Cu ocasiunea debaterii generale despre darea de moraritu luã cuventulu deputatulu Corenti, conducatoriulu partitulu alu treile, spre a dechiarã, cã atãtu d'insulu cãtu si consotii sei voru votã pentru introducerea dãrii de moraritu, daca se va statorã unu sistem solidu de finantie, care sê asigure ecilibriulu intre perceptiuni si erogatiuni, si daca regimulu si-va implini promisiunile sale si va remanẽ credintiosu programulu seu de finantie, va potẽ contã totu-deun'a la spriginulu partitulu alu treile. — Contie-

gereca acestoru doue partite se restrenge de-ocamdata numai la cestiuni finantiarie, cã-ci pentru conclucraea comuna in cestiunile politice mai sunt de resolutu cãte-va diferentie, fiindu cã parerile acestoru doue partite divergeza inca in unele puncte insemnate, asiã d. e. in regularea referintieloru besericesci cãtra statu, si in unele cestiuni administrative; — totusi este sperantia fundata pentru fusiunarea ambelor partite, si in casulu acest'a regimulu si-aru fi asigurat u maioritãte respectabila, precum n'a mai existatu in parlamentulu italianu de la mortea lui Cavour.

— Nou denumitulu representante pentru curtea de Vien'a, marquisulu Pepoli, a si plecatu la loculu destinatiunii sale si preste putiene dfile va ajunge in Vien'a; Pepoli va presentã imperatului Austriei o scrisore de mana d'in partea regelui Victoru Emanuelu.

TURCIA. In cercurile oficiose se inradecineza d'in ce in ce mai tare convingerea, cã unu resbelu cu Greciã e neamanabile. Se crede, cã anulul acest'a va fi unu anu ominosu si sangerosu, versarca sangelui se va incepe mai antãiu pre campurile Epirului si Tesaliei, chiaru pentru aceea se tramitu acolo generalii cei mai buni, cari deocamdata se ocupa cu intarirea fruntarielor si unoru puncte mai insemnate. — Persiã inca se pregatesce la unu resbelu in contr'a Turciei. Generalulu Mr. Buhler (de nationalitate francesu) care se afla in servitiulu Persiei a inceputu cu una iutime mare a intarã fortaretiile si a le provedu cu arme. Capitala Persiei, Teheran, e intarita. Ce mana ascunsa misca pre Persiã e cunoscutu barbatiloru de statulu ai Turciei.

In Constantinopole se pregatesce una rescolare, despre acarei-a caracteru se va convinge fies-cine d'in proclamatiunea produsa mai la vale, tiparita in mli si mli de esemplarie, si latita intre Turcii d'in Asiã si Europã. Credintiosii lui Mohamedu credu, cã ministrii ghiauri si sultanulu apostatu suntu venduti crestiniloru.

Proclamatiunea amintita este urm.: „Allah si profetulu sêu Mohamedu sunt mari. Candu a incredintiãtu profetulu stindardulu lui Saudschak-Schnrifi credintiosiloru a dîsu: „Portati stindardulu acest'a care l'am primitu de la Domnulu, si nimene nu va potẽ stricã voe. Califii si sultanii cei betrani s'au adunatu langa acestu-a stindardu si au invinsu inlata. Allah si profetulu v'au ajutat voe in bataiele de la Serail, luminã pre conducatoriã vostri si li daruã inctieptiune. Lumea intrega erã ore-candulu in manele nostre. Francesii cari adi ocupa locu langa sultanulu si beu cãfa d'in o ulcea, s'au tãraitu si s'au rogatu cã sê li se conceda sarutarea calciuniloru Sultanului. Anglesii, cari-si vendu bibliele lor noe, si asiã pre specele nostre se inavutiescu, se ascundeau d'inantea mariloru sultani, cã sê nu li ocupe tierisior'a lor. Muscalii erau vesoli dacã li da Selim concessiune a-si radica vre-una baserica. Nemtii, cari adi cauta cãtra Bosniã, ni au platitu tributulu, si au tramisu premiuri

marelui Bajazet. Romaniã, Serbiã Greciã au fostu proprietatea nostra. Asiã a fostu este-a atunci, candu am crediutu in Mohamedu, si cum stãnu acum? Sultaniã s'au facutu — „ghiauri“, pasiele apostati, sadramasii si seraschirii se saruta cu „necuratii“ si cum stãnu noi? Domniã resp. Domnitorii nostri suntu tote poterile, si nu preste multu va domni preste noi si Rahjah (poporele crestine.) De voru fi toti ministrii ghiauri Scheich-ul Izlam nu-i pote binecuventã, apoi cum vomu potẽ sustã, fãra binecuventarea lui. Credintiosii! Demnã e victiã acest'a scurta, cã pentru ea se perdemu paradisulu. Fitiã gat'a o credintiosii! a ve luptã pentru Allah si pentru profetulu! — Pre ministriã petati si pre sultanulu ghiauru trebue sê-jertfimu! Acel'a trebue sê domnesca preste noi, cã stimeza pre Allah. Fitiã gat'a la una noua ordina-tiune! etc.

MUNTENEGRU. Cetimu in una corespun-tiã a foiei „Neue Fr. Presse“ urmatoriele pasuri interesante: Serbiã se nesucesce d'in tote poterile a molcomi Muntenegru care dupa cercetarea, ce a facutu guvernatoarele Dalmatiei in Serbiã, se porta cu una neincredere cãtra Serbiã, si a-lu atrage pre partea sa cã la unu evenimentu de resbelu in Oriinte sê aiba unu aliãtu. In caus'a acest'a a caletoritulu nu de multu Ristic fostulu aginte alu Serbiei la curtea de Constantinopole; in Cetinje. Se dîce, cã intrã Serbiã si Muntenegru aru existe una conventiune. Multu s'a vorbitu si impartesitu si prin diuarie cã Michailu principele Serbiei, ne avendu succesoru aru fi adoptatu pre Nicolau principele Muntenegrului de fiu alu sêu, asigurandu-i tronulu Serbiei, si ajutorulu in casu de resbelu. Se dîce cã documentulu de sub intrebare aru fi scrisu in trei esemplarie, inse tote le tienu in secretu. Dara cã pactulu se aiba valore se recere si invoirea adunãrilor atãtu d'in Serbiã, cãtu si celoru d'in Muntenegru. Apoi e intrebare cã ore invol-se-voru Serbiã si muntenegrenii la una uni-re, considerandu, cã aceste 2 popore suntu de origine deosebita, si eleminte eterogene?

RUSIA. „Invalidulu“, diuariulu oficialu alu regimului rusescu publica dimisiunea ministriulu de interne Walujew si inlocuirea lui prin ministru de poste, unulu d'intre corifeii partidei nationale panslavistice, care si-a recascigatu de nou influintia in cercurile regimului. In acela-si numeru alu „Invalidulu“ se publica si ucasulu pentru desfiintarea comisiunii guberniale, si fusiunarea administratiunii polone cu administratiunea imperiului. Fatia cu acestu actu Gaz. de Moscova constataza, cã tote mesurile de pana acum pentru suprimerea Poloniloru n'au avutu nici unu resultat. Calindariile rusesci, respandite de regimu prin provincie litvanice, n'au nici un cursu, si incercarea de a rusifica pre Jidovii poloni si litvanici inca n'a sucesu.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu: **ALESANDRU ROMANU.**

Comunicatiunea drumurilor de feru.

Vien'a-Pest'a-Segedinu-Temisior'a-Baziasiu.

De la Vien'a	pleca la 7 ore 45 min. dem. si la 8 ore — min. ser'a.
„ Posionu	„ 10 „ 24 „ „ „ 10 „ 51 „ „
„ Neuhäusel	„ 1 „ 23 „ diu'a, „ 1 „ 54 „ nôptea
„ Pest'a	„ 5 „ 19 „ d. m. „ 6 „ 31 „ deman.
„ Czegléd	„ 7 „ 54 „ „ „ 9 „ 14 „ „
„ Segedinu	„ 12 „ 12 „ nôptea, 2 „ 55 „ dup. m.
„ Temisior'a	„ 3 „ 55 „ dem. „ 7 „ 47 „ „
„ Jasonov'a	„ 8 „ 4 „ „ *)
„ Beseric'a-Alba	„ 8 „ 40 „ „
Soscesc in Baziasiu	la 9 „ 10 „ „

*) De la Temisior'a la Baziasiu comunica nmaã odata.

Baziasiu-Temisior'a-Segedinu-Pest'a-Vien'a.

De la Baziasiu	pleca la 5 ore 55 min. d. a.
„ Beseric'a-Alba	„ 6 „ 27 „ „
„ Jasonov'a	„ 7 „ 6 „ „
„ Temisior'a	„ 10 „ 40 „ ser'a si la 7 ore 25 min. dem.
„ Segedinu	„ 2 „ 26 „ nôptea „ 12 „ 53 „ diu'a.
„ Czegléd	„ 6 „ 35 „ dem. „ 6 „ 21 „ d. a.
„ Pest'a	„ 9 „ 55 „ „ „ 9 „ 30 „ ser'a
„ Neuhäusel	„ 1 „ 52 „ diu'a „ 1 „ 8 „ nôpt.
„ Posionu	„ 4 „ 48 „ d. a. „ 4 „ 12 „ dem.
Soscesc in Vien'a	la 6 „ 36 „ „ „ 6 „ — „ „

Jasenov'a-Oravitia.

De la Jasenov'a	pleca la 8 ore 30 minute demanetiã.
„ Jam	„ 9 „ 12 „ „ „
„ Racasdia	„ 10 „ 12 „ „ „
Soscesc in Oravitia	la 10 „ 57 „ „ „

Oravitia-Jasenov'a.

De la Oravitia	pleca la 4 ore — minute dupa mediãdi.
„ Racasdia	„ 4 „ 45 „ „ „
„ Jam	„ 5 „ 38 „ „ „
Soscesc in Jasenov'a	la 6 „ — „ „ „

Vien'a-Oradea-Mare.

De la Vien'a	pleca la 8 ore — minute sera.
„ Pest'a	„ 6 „ 35 „ deman.
„ Czegléd	„ 9 „ 27 „ „ „
„ Püspök-Ladány*)	„ 1 „ 58 „ dup. med.
Soscesc in Oradea	la 4 „ 38 „ „ „

*) Cale laterale duce la Dobritinu, unde soscesc la 8 ore dupa mediãdi.

Oradea-Mare-Vien'a.

De la Oradea	pleca la 10 ore 6 minute demanetiã.
Soscesc in Püspök-Ladány*)	„ 12 „ 48 „ diu'a
„ Czegléd	„ 5 „ 41 „ ser'a
„ Pest'a	„ 8 „ 37 „ „ „
„ Vien'a	„ 6 „ — „ demanetiã.

*) Cale laterale vine de la Dobritinu.

Vien'a-Aradu.

De la Vien'a	pleca la 8 ore — minute ser'a.
„ Pest'a	„ 6 „ 25 „ demau.
„ Czegléd	„ 9 „ 47 „ „ „
„ Szolnoco	„ 11 „ 2 „ „ „
Soscesc in Aradu	la 5 „ — „ ser'a.

Aradu-Vien'a.

De la Aradu	pleca la 10 ore 15 minute demanetiã.
„ Solnoco	„ 4 „ 22 „ dupa mediãdi.
Soscesc in Czegléd	la 5 „ 33 „ „ „
„ Pest'a	„ 8 „ 37 „ „ „
„ Vien'a	„ 6 „ — „ demanetiã.

Vien'a-Paris.

De la Vien'a	pleca 4 ore 30 minute ser'a.
„ Salzburg	„ 1 „ — nôptea.
„ Monacu	„ 5 „ 45 deman.
„ Stuttgart	„ 11 „ 45 „ „ „
„ Mühlacker	„ 12 „ 55 diu'a.
„ Carlsruhe	„ 2 „ 10 dupa méd.
„ Strassburg	„ 5 „ 25 „ „ „
Soscesc in Paris	la 5 „ — demanetiã.

Paris-Vien'a.

De la Paris	pleca la 8 ore 35 minute ser'a.
„ Stassburg	„ 8 „ 57 „ dem.
„ Carlsruhe	„ 10 „ 40 „ „ „
„ Mühlacker	„ 12 „ — „ diu'a.
„ Stuttgart	„ 1 „ 20 „ dupa méd.
„ Monacu	„ 8 „ 30 „ ser'a.
„ Salzburg	„ 1 „ 30 „ nôptea.
Soscesc in Vien'a	la 9 „ 30 „ deman.

Comunicatiunea postelor.

De la Oradea-Mare la Clusiu, pleca in tote dilele la 6 ore 30 minute dupa mediãdi, soscesc in Clusiu la 1 ora 30 minute dupa mediãdi. Cale de 19 1/4 mile, tiene 18 ore 40 minute, costa 10 fl. 92 cr.

„ Clusiu la Oradea pleca in tote dilele la 12 ore diu'a, soscesc in Oradea la 6 ore 40 minute demanetiã.

„ Aradu la Sibii (prin Dev'a) pleca in tote dilele, la 7 ore ser'a, soscesc in Sibii la 2 ore 15 minute nôptea. Cale are 34 1/2 mile, tiene 31 ore 15 minute, costa 20 fl. 2 cr.

„ Sibii la Aradu (prin Dev'a) pleca in tote dilele la 7 ore ser'a, soscesc in Aradu la 1 ora 45 min. nôptea.

„ Temisior'a la Sibii pleca in tote dilele la 6 ore deman. soscesc in Sibii la 1 ora 30 min. dupa mediãdi. Cale de 36 1/2 mile, tiene 31 ore 40 min., costa 20 fl. 44 cr.

„ Sibii la Temisior'a pleca in tote dilele la 12 ore diu'a, soscesc in Temisior'a la 7 ore 40 minute ser'a.

„ Temisior'a la Orsiova pleca luni-a, marti-a, joi-a, si sambet'a la 6 ore demanetiã, soscesc in Orsiova la 6 ore deman. Cale de 26 1/2 mile, tiene 24 ore, costa 14 fl. 98 cr.

„ Orsiova la Temisior'a pleca dominic'a marti-a, mercuri-a si vineri-a la 6 ore ser'a, soscesc in Temisior'a la 6 ore ser'a in diu'a urmatoriã.

De la Temisior'a la Aradu pleca in tote dilele la 6 ore dem. soscesc in A. la 11 ore 45 minute diu'a. Cale de 7 mile, tiene 5 ore 45 min., costa 3 fl. 8 cr.

„ Aradu la Temisior'a pleca in tote dilele la 2 ore dupa mediãdi, soscesc la 7 ore 45 minute ser'a.

„ Sibii la Clusiu pleca in tote dilele, la 3 ore d. m. soscesc la 9 ore 20 min. deman. Cale de 21 1/4 mile, tiene 18 ore 20 min., costa 12 fl. 18 cr.

„ Clusiu la Sibii pleca in tote dilele la 5 ore dupa méd. soscesc la 11 ore 50 min. diu'a.

„ Sibii la Brasiovu pleca in tote dilele la 5 ore dupa méd. soscesc la 7 ore 25 min. deman. Cale de 18 1/2 mile, tiene 14 ore 25 min., costa 10 fl. 36 cr.

„ Brasiovu la Sibii pleca in tote dilele la 7 ore ser'a, soscesc la 9 deman.

„ Sibii la Muresiu-Osiorheiu pleca luni-a, marti-a, vineri-a, si sambet'a la 7 ore ser'a, soscesc la 1 ora 5 min. d. m. Cale de 19 1/4 mile, tiene 18 ore 5 min. costa 10 fl. 78 cr.

„ Muresiu-Osiorheiu la Sibii pleca luni-a, marti-a, mercuri-a si sambet'a la 8 ore demin. soscesc la 2 ore 35 min. nôptea.